

Нікітченко і Партнери//
Практика виконавчого провадження
ПОРУШИВ ТА НЕ СПЛАТИВ - ХОДИ ПІШКИ
СПЛАТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ШТРАФУ
ЗА РАХУНОК ПРОДАЖУ АВТОМОБІЛЯ?

- Останнім часом у засобах масової інформації все частіше трапляються повідомлення про ноу-хау від Державтоінспекції (далі – ДАІ), що застосовується у боротьбі із великими неплатниками адміністративних штрафів.
- Суть його полягає у спільній роботі ДАІ та органів державної виконавчої служби (далі – ДВС), що спрямована на примусове вилучення та реалізацію автомобіля особи, яка порушила правила дорожнього руху, з метою стягнення адміністративного штрафу.
- **Як це відбувається на практиці**
- Автомобілі вилучаються представниками ДВС. До цього можуть бути залучені і працівники ДАІ. Вилучений автомобіль потрапляє на штрафмайданчик, де знаходиться до повного погашення заборгованості його власником або до прийняття відповідного рішення ДВС. При цьому вилучення та реалізація автомобіля можуть застосовуватись як окремі заходи «впливу» на боржника - правопорушника.

- **Чи правомірно це?**
- Згідно зі ст. 307 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) штраф має бути сплачений порушником не пізніше як через п'ятнадцять днів з дня вручення йому постанови про накладення штрафу, а в разі оскарження або опротестування такої постанови - не пізніше як через п'ятнадцять днів з дня повідомлення про залишення скарги або протесту без задоволення.
- Відповідно до п. 3.6 Інструкції з оформлення працівниками Державтоінспекції МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 26.02.09 р. № 77, у **разі несплати правопорушником штрафу в строк**, установлений ч. 1 ст. 307 КУпАП, постанова в справі про адміністративне правопорушення супровідним лис-том **надсилається для примусового виконання до відділу ДВС** за місцем проживання порушника, роботи або за його місцезнаходженням.
- Згідно зі ст. 3 Закону України від 21.04.99 р. № 606-XIV «Про виконавче провадження» (далі – Закон про виконавче провадження) постанови органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, є виконавчим документом, що підлягають виконанню органами ДВС. Тобто штраф, як різновид адміністративної відповідальності, у разі його несплати протягом встановленого строку направляється до органу ДВС для його примусового стягнення. Останній, керуючись нормами Закону про виконавче провадження та отримавши постанову про притягнення особи до адміністративної відповідальності, порушує виконавче провадження зі стягнення з боржника штрафу.

- Будь-які дії ДВС має право здійснювати лише в рамках порушеного виконавчого провадження. Відповідно до ст. 24 Закону про виконавче провадження державний виконавець зобов'язаний прийняти до виконання виконавчий документ і відкрити виконавче провадження, якщо не закінчився строк пред'явлення виконавчого документа до виконання і цей документ відповідає вимогам, передбаченим цим Законом, та пред'явлений до виконання до органу ДВС за належним місцем виконання рішення. У разі якщо вищевказаних вимог дотримано, державний виконавець у 3-денний строк з дня надходження до нього виконавчого документа виносить постанову про відкриття виконавчого провадження.
- В постанові державний виконавець встановлює строк для добровільного виконання рішення, який не може перевищувати семи днів, та попереджає боржника про примусове виконання рішення після закінчення встановленого строку зі стягненням з нього виконавчого збору і витрат, пов'язаних з провадженням виконавчих дій, передбачених Законом.
- Копії постанови надсилаються боржнику із супровідним листом простою кореспонденцією. Державний виконавець, починаючи виконувати рішення, повинен пересвідчитися, чи отримана боржником копія постанови про відкриття виконавчого провадження та чи здійснені ним дії, спрямовані на добровільне виконання рішення у встановлений постановою строк.
- Якщо боржник у встановлений строк добровільно не виконав рішення, державний виконавець невідкладно розпочинає його примусове виконання.

- Відповідно до пп. 5.1.1 Інструкції про порядок проведення виконавчих дій, затвердженої наказом Мініюсту України від 15.12.99 р. № 74/5, звернення стягнення на майно боржника полягає в його виявленні (шляхом надіслання запитів до органів державної податкової інспекції, банків, ДАІ, бюро технічної інвентаризації, нотаріату тощо), описі, арешті, вилученні та примусовій реалізації.
- Згідно із ч. 2 ст. 50 Закону про виконавче провадження стягнення за виконавчими документами в першу чергу звертається на кошти боржника в гривнях та іноземній валюті, інші цінності, в тому числі кошти на рахунках та вкладах боржника в установах банків та інших кредитних організаціях, на рахунки в цінних паперах у депозитаріях цінних паперів.
- **Таким чином, це положення Закону прямо забороняє першочергове звернення стягнення на автомобіль правопорушника.**
- Частиною третьою цієї ж статті передбачено, що у разі відсутності у боржника коштів та цінностей, достатніх для задоволення вимог стягувача, стягнення звертається також на належне боржникові інше майно.
- При цьому ст. 56 Закону про виконавче провадження зобов'язує державного виконавця під час проведення опису майна, на яке слід звернути стягнення, задовольнити вимоги боржника, який має право вказати, на яке майно слід звернути стягнення в першу чергу.
- Відповідно до ст. 55 цього ж Закону арешт майна боржника (в тому числі автотранспортних засобів) здійснюється на підставі постанови про арешт майна боржника та оголошення заборони на його відчуження. Майно, на яке накладено арешт, передається на зберігання **боржникові** або іншим особам, призначеним державним виконавцем, під розписку в акті опису.

- Окремо слід звернути увагу на право боржника звернутися із заявою до державного виконавця про звернення стягнення на заробітну плату та інші доходи боржника, не вживаючи заходів примусового звернення стягнення на його майно.
- Підсумовуючи викладене, можна дійти висновку, що стягнення адміністративного штрафу за рахунок автотранспортного засобу можливе лише в разі порушеного виконавчого провадження та відсутності у боржника грошових коштів, інших ліквідних цінностей чи майна, на яке можна звернути стягнення.
- Боржник має право оскаржувати будь-які дії державних виконавців, якщо, на його думку, такі дії не відповідають вимогам законодавства. Для фахового захисту своїх прав у відносинах із ДАІ та ДВС рекомендовано звернутися до юристів, що спеціалізуються у цій сфері.